

Aluesuunnittelu / Eija Hasu

Siuntion kunta / rakennusvalvontapäällikkö Patrick Köhler

Lausuntopyyntö 2.8.2024

Lausunto suunnittelutarveratkaisuhakemusta sekä poikkeamislupahakemuksesta osoitteessa Bäcksintie 347, Siuntio, 755-408-9-15

Exilion Tuulihankkeet Ky hakee suunnittelutarveratkaisua Siuntioon kiinteistölle 755-408-9-15 rakennettavaksi suunnitellulle maa-asenteiselle aurinkosähkön tuotantoalueelle.

Uudenmaan liitolta on pyydetty lausuntoa 30.8.2024 mennessä.

Perustiedot

Aurinkosähkön tuotantoalue sijaitsee Siuntiossa, noin 12 kilometriä luoteeseen Siuntion keskustaaajamasta. Kohdekiinteistölle suunnitellun aurinkosähkön tuotantoalueen koko on noin 76,9 ha. Alueelle suunnitellun aurinkopuiston teho on noin 61 MWp ja keskimääräinen sähköntuotanto on noin 66 GWh vuodessa.

Kohteeseen suunnitellaan ja rakennetaan maa-asenteiset aurinkopaneelitelinet aurinkopaneeleineen ja sähköverkkoon liittymiseen vaadittavat muuntamot sekä sähköasema. Muuntamot vertautuvat kooltaan ja ulkonäöltään merikontteihin. Rakennettavien muuntamoiden tarkempi määrä ja koko tarkentuu, kun kohteen tekniset ratkaisut valitaan. Aurinkopaneelitelinet asennetaan itä-länsi suuntaisiin riveihin ja aurinkopaneelit suunnataan suoraan etelään tai lounaaseen. Aurinkopaneelit ovat 30 asteen kulmassa maanpintaan nähden.

Aurinkopuisto koostuu kokonaisuudessaan noin 87 000 aurinkopaneelista ja 1622 telineestä. Hankealuetta on tarkoitus hyödyntää hybridikäytössä uusiutuvan energian tuotannossa sekä laidunnuksessa.

Hakijan mukaan aurinkovoimalat luvitetaan tällä hetkellä yleisesti suunnittelutarveratkaisuille, koska kuntakaavoissa ei ole otettu rakentamismahdollisuuksia huomioon. Suunnittelutarveratkaisussa katsotaan paikan edellytykset rakentamiselle, mutta itse rakentamiselle tulee hakea vielä uusi lupa.

Kaavatilanne

Yleiskaava

Alueella on voimassa Länsi-Siuntion oikeusvaikutteinen osayleiskaava (hyv. 1995, vahv. 1996), joka on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 32§). Osayleiskaavassa alueet on merkitty maa- ja metsätalousalueena (MT-1, MT-2) ja maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M-1, M-2). Hankealue sisältyy osayleiskaavan kulttuurimaiseman merkinnän ohjeelliseen rajaukseen (km), jonka määräyksen mukaan ”alueen merkintä on ohjeellinen ja koskee kulttuurihistoriallisesti arvokkaita alueita. Ympäristön tilaan vaikuttavia toimenpiteitä suoritettaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei alueen maisemallisia, kulttuurihistoriallisia tai luonnonolosuhteista johtuvia arvoja vaaranneta tai heikennetä.”

Maakuntakaava

Suunnittelualueella on voimassa Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava (hyv. 25.8.2020, lainvoima 13.3.2023), joka kuuluu Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuuteen.

Hankealuetta tai sen välitöntä läheisyyttä koskevat seuraavat maakuntakaavan merkinnät:

- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (Degerbyn - Pikkalanjoen - Palojoen kulttuurimaisema)
- Natura 2000 -alue (Siuntionjoki)
- Vedenhankinnan kannalta arvokas pintavesialue (Kirkkojoki)
- Voimajohto (Virkkala-Kopula 110kV)

Lisäksi voimassa ovat yleiset suunnittelumääräykset, joista hankealueen kannalta keskeisimpiä ovat:

- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.
- Laajat yhtenäiset luonnon- ja kulttuurimaisema-alueet tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen kehittämisen sekä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta. Laajojen, yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstomista ja pinta-alan pienentämisestä on vältettävä erityisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Helsingin seudun viherkehän kokonaisuuden kehittäminen.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvat tai siihen kuuluviksi ehdotetut alueet, turvattava alueiden yhtenäisyys, arvioitava suunnitelmasta alueelle kohdistuvat vaikutukset ja huolehdittava, ettei merkittävästi

heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on ehdotettu tai sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Suunnitelman vaikutukset ja hyväksymisedellytykset tulee arvioida siten kuin luonnonsuojelulaissa on säädetty. Vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon mahdolliset yhteisvaikutukset muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Suunnittelussa tulee käyttää valtioneuvoston Natura-alueita koskeviin päätöksiin sisältyviä aluerajauksia sekä viimeisimpiä Natura-tietolomakkeita.

- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä vesiensuojelua ja pyrittävä parantamaan vesien ekologista tilaa.
- Ilmaston kannalta kestävään energiajärjestelmään siirtymistä on edistettävä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä kestävää luonnonvarojen käyttöä, kierto- ja biotaloutta, uusiutuvan energian tuotantoa sekä hukkalämmön hyödyntämistä. Rakentamisessa tulee edistää kestävää maa-aineshuoltoa.
- Suunniteltaessa laajoja aurinkoenergian tuotantoalueita tulee alueet ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen ottaen huomioon ympäristön arvot ja reunaehdot.

Kun vallitsevaa kaavatilannetta tulkitaan, on kaikki voimassa olevat maakuntakaavat ja maakuntakaavamerkinnot huomioitava samanaikaisesti. Epäviralliseen kaavayhdistelmään voi tutustua osoitteessa: www.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavatvoimassa

Lausunto

Uudenmaan liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota seudullisiin ja maakunnallisiin intresseihin. Liitto toteaa, että alueella on voimassa yleiskaava vuodelta 1995, jonka vuoksi liitto ottaa asiaan kantaa erityisesti kulttuuriympäristön, luonto- ja ilmasto-vaikutusten näkökulmasta.

Kulttuuriympäristö

Hankealue on osa valtakunnallisesti arvokasta Degerbyn - Pikkalanjoen - Palojoen kulttuurimaisemaa (VAMA) ja osoitettu maakuntakaavassa. *Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue* -kaavamerkinnällä. Merkinnän suunnittelumääräyksen mukaan ”yksityiskohtaisemmassa alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot. (...) Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.”

Hankeessa on laadittu kattava maisemaselvitys, jossa on kartoitettu ja analysoitu selvitysalueen maiseman ominaispiirteet ja arvot sekä arvioitu suunnitellun aurinkoalueen vaikutuksia niihin.

Selvityksen vaikutusten arvioinnissa tunnistetaan, että aurinkovoimalan perustamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia maisemarakenteeseen, sillä voimalan takia ei tehdä maastonmuokkauksia, jotka vaikuttaisivat

maiseman topografiaan tai vesistöihin. Selvityksen mukaan aurinkovoimalan rakentamisella on kuitenkin vaikutuksia maisematilaan ja maisemakuvaan. Näkyvimvät vaikutukset liittyvät selvityksen mukaan maiseman avoimuuteen ja tilallisuuteen sekä paikallisiin näkymiin ja elementtiin niissä. Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat Bäcksiintien pitkiin näkymiin, erityisesti tien eteläpuolella.

Selvityksessä tunnistetaan, että aurinkovoimalan perustaminen valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle vaatii huolellista suunnittelua, jonka avulla negatiiviset maisemavaikutukset minimoidaan. Paneelit tulisi sijoittaa ensisijaisesti alueille, jonne näkyvyys on vähäisempi. Voimalan sijoittelu ja maisemointiratkaisut edesauttavat aurinkovoimalan integroimista VAMA-maisemaan, ja suosituksissa esitetty monikerroksellinen pensasvyöhyke voi edistää luonnon monimuotoisuutta sekä osaltaan vesistön tilaa positiivisesti.

Maakuntakaavan yleismääräykset korostavat ympäristön arvokkaiden piirteiden huomioon ottamista osana suunnittelua. Liitto pitää laadittua maisemaselvitystä erinomaisena lähtökohtana tarkempaan suunnitteluun ja esitettyjä rajoituksia perusteltuina. Liitto esittää kuitenkin huolensa siitä, että aurinkovoimalan koko on ennalta määrätty hankkeen kannattavuuden vuoksi ja, että aurinkovoimapaneeleimäärää on lisätty suunnittelualueen pohjoisosassa. Tältä osin maisemallisia vaikutuksia ei liiton näkemyksen mukaan ole välttämättä arvioitu riittävästi.

Liiton näkemyksen mukaan maakuntakaavamääräyksen mukaisten valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisen toteutumiseksi on tärkeää, että maisemaselvityksen suositukset (selvityksen kohta 5.2.) toteutetaan mahdollisimman täysmääräisesti ja monipuolisesti, ja että ne huomioidaan myös myöhemmän vaiheen lupaedellytyksissä.

Liitto toteaa, että maisemaselvitys on laadittu kattavasti. Selvityksen suositusten mukainen hankealuearajaus turvaa liiton näkemyksen mukaan jokseenkin riittävällä tasolla valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön ja luonnonperinnön arvot, edellyttäen että maisemaselvityksen esittämät suositukset toteutuvat hankkeen toteutuksessa ja alueen ylläpidossa sekä jälkihoidossa.

Luontoarvot ja Natura

Hankealueen kautta on selvityksessä [Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella](#) (2018) tunnistettu maakunnallinen ekologinen yhteys, joka tukeutuu Siuntionjokeen ja sijaitsee joenvarren myötäisesti lounais-koillisuunnassa. Tämän yhteyden toimivuuden kannalta on hyvä, jos hankkeessa toteutetaan nykyistä leveämpi suojavyöhyke vesistölle luonnon monimuotoisuutta tukevalla tavalla. Uusimaa-kaavan yleismääräyksen mukaan ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot.” **Tiedot maakunnallisista ekologisista**

verkostoista ja yhteyksistä tulee ottaa huomioon hanketta toteutettaessa.

Liitto pitää erittäin kannatettavana, että hankkeessa on tunnistettu keinoja luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämiseksi, kuten lampaiden laidunnus osana aurinkopuiston toimintaa ja alueen hoitaminen hyönteisrikkaina ruohomaina. Liitto kannustaa esitettyjen keinojen edistämiseen.

Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvat alueet (Siuntionjoki) on otettava huomioon hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa. Maakuntakaavan yleismääräysten mukaan on turvattava näiden alueiden yhtenäisyys, arvioitava suunnitelmasta alueelle kohdistuvat vaikutukset ja huolehdittava, ettei merkittävästi heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on ehdotettu tai sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Suunnitelman vaikutukset ja hyväksymisedellytykset tulee arvioida siten kuin luonnonsuojelulaissa on säädetty. Vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon mahdolliset yhteisvaikutukset muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Suunnittelussa tulee käyttää valtioneuvoston Natura-alueita koskeviin päätöksiin sisältyviä aluerajauksia sekä viimeisimpiä Natura-tietolomakkeita.

Hankkeen luontoselvitykseen sisältyvässä vaikutusten arvioinnissa todetaan, että vesistöjen suojavyöhykkeet hankealueen puolella tulevat olemaan nykyisiä leveämpiä ja hankealueen osalta lannoittaminen loppuu. **Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että jokiosuuksien varsille perustetaan maisemaselvityksen suositusten mukainen monikerroksinen pensasvyöhyke.** On syytä vähentää ravinteiden ja kiintoaineiden valumista Siuntionjokeen ja tarjota ekologisesti toimivampi yhteys jokivarten. **Koska Uusimaa-kaavan yleismääräyksen mukaan ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä vesiensuojelua ja pyrittävä parantamaan vesien ekologista tilaa”, näkee liitto hankkeen tältä osin maakuntakaavan tavoitteita toteuttavaksi ja samalla syntyvää maisemahaittaa lieventäväksi.**

Ilmastovaikutusten arviointi

Hankehakemuksen johtopäätöksissä todetaan: ”Aurinkopuiston rakentaminen ei myöskään johtaisi vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaisi merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.” Tältä osin liitto huomauttaa, että maakuntakaavan yleismääräysten mukaan ”Ilmaston kannalta kestävään energiajärjestelmään siirtymistä on edistettävä”. Hakemusasiakirjoissa ei kuitenkaan arvioida hankkeen ilmastovaikutuksia. **Liitto katsoo, että hankkeen ilmastovaikutukset tulee tunnistaa ja esittää.**

Lopuksi

Uudenmaan liitto toteaa, että VAMA-arvojen turvaaminen on tärkeää alueen käyttömuodosta huolimatta. Koska alue on pinta-alaltaan laaja, ja

alueella sekä sen vaikutusalueella on merkittäviä arvoja, on Uudenmaan liiton suosituksena myös tälle teollisen kokoluokan aurinkopuisto-hankkeelle, että hankkeen toteutusmahdollisuudet tutkitaan asemakaavaprosessilla. Selvitysten riittävyys voidaan arvioida parhaiten asemakaavaprosessin kautta. Samalla voidaan varmistaa riittävyys myös vuorovaikutuksen osalta.

Liitto pitää hyvänä, että hankealuetta on tarkoitus hyödyntää hybridikäytössä uusiutuvan energian tuotannossa sekä laidunnuksessa. Liitto kannustaa tavoittelemaan hankkeelle pilotointistatusta ja näkee, että laiduntamisen hyötyjä voisi tuoda esiin myös osana hankkeen ilmastovaikutusten arviointia.

Paula Autioniemi
va. aluesuunnittelun
vastuualueen johtaja

Ilona Mansikka
kaavoituspäällikkö

Tiedoksi

Uudenmaan ELY-keskus